

ULOSOTTOTOIMEN RAKENNEUUDISTUS UHKAA OIKEUSTURVAA

Asiantuntijat huolissaan uudistuksen riskeistä

Ulosoton rakenneuudistusta ei tule toteuttaa ehdotetussa muodossa. Ehdotus on perustuslain näkökulmasta kyseenalainen. Toteutuessaan uudistus heikentäisi vastaajien, ulosoton hakijoiden, ja henkilöstön asemaa sekä tulisi valtiolle taloudellisesti erittäin kalliiksi. Ulosoton toiminnallisuus ja tuloksellisuus heikkenisivät, mikä merkitsisi oikeusturvan vaarantumista nykyisestä.

Rakenneuudistuksen tavoitteet, tuottavuuden ja taloudellisuuden parantaminen, ovat kannatettavia, mutta niitä ei saavuteta, koska säästöjen aikaan saaminen edellyttäisivät henkilöstön suostumista merkittäviin palkan alennuksiin. Palkan alennuksiin pakottaminen lainmuutoksella laskisi henkilöstön motivaatiota ja sitoutumista työhönsä.

Keinot ulosottolaitoksen talouden tasapainottamiseksi ja säästöjen aikaansaamiseksi on mahdollista sopia yhdessä henkilöstöjärjestöjen kanssa. Henkilöstöjärjestöt ovat laatineet huolellisesti mietityn ratkaisuesityksen, joka on henkilöstön, ulosoton asiakkaiden ja valtion kannalta huomattavasti vähemmän riskialtis kuin valtakunnanvoudinviraston esitys. Ulosottolaitos on viimeisen kymmenen vuoden aikana saavuttanut huipputuloksia ja parantanut tuottavuutta yhdessä henkilöstön kanssa. Nämä samat keinot ovat edelleen käytettävissä.

Sähköistä asiointia, organisaatiota ja ulosottomenettelyä voidaan uudistaa ilman, että se tehdään tuloksellisuuden ja oikeusturvan kustannuksella. Säästöjä voidaan saada aikaiseksi hallintoa keventämällä ja siirtymällä yhden viraston malliin. Myös sähköisen asioinnin lisääminen ja henkilöstön vähentäminen luonnollisen poistuman kautta sekä työn automatisointi tietojärjestelmän avulla mahdollistavat säästöjen aikaansaamisen.

Täytäntöönpanon jakamisesta on luovuttava

Suurimmat ongelmat ehdotuksessa liittyvät täytäntöönpanon jakamiseen. Valtakunnanvoudinvirasto on pyytänyt lausuntoja lainsäädäntöryhmän mietinnöstä ja suuri osa lausunnonantajista suhtautuu kielteisesti täytäntöönpanon jakamiseen.

Täytäntöönpanon jakamisen vaikutusten arviointi on tehty puutteellisesti. Täytäntöönpanon jakaminen erityistäytäntöönpanon lisäksi myös laajaan täytäntöönpanoon ja perustäytäntöönpanoon romuttaisi nykyisen erinomaisen ulosottomiesjärjestelmän. Tämä merkitsisi suuria riskejä ulosottolaitoksen toiminnallisuuden, tuloksellisuuden ja asianosaisten oikeusturvan vaarantumisen suhteen.

Perustuslain 21 §:n mukaan jokaisella on oikeus saada asiansa käsiteltyksi asianmukaisesti ja ilman aiheetonta viivytystä. Ehdotukseen sisältyvä täytäntöönpanon jakaminen merkitsee, että kaikki hakijat ja velalliset eivät pääse oikeuksiinsa viivytyksettä. Asiat tulevat täytäntöönpanoon perustäytäntöönpanon kautta, eikä perustäytäntöönpanossa ole käytettävissä kaikki täytäntöönpanon keinot ja osaaminen.

Ulosoton asianosaisten palvelu heikkenisi, kun täytäntöönpanon aikana asiaa voisi käsitellä useampi ulosottomies eikä asianosaisilla olisi mahdollisuutta hoitaa asiaansa henkilökohtaisesti vastaavan ulosottomiehen kanssa samalla tavoin kuin tänä päivänä.

Nykyinen vastaava ulosottomiesjärjestelmä tarjoaa kansalaisille tasavertaisemmat ja oikeusturvan kannalta varmemmat palvelut, kuin suunniteltu täytäntöönpanotehtävien jakaminen ja virkarakenteen muuttaminen.